

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS over de ontwerpen van wet tot:

1°. wijziging van de grens tusschen de gemeenten Rotterdam en Hillegersberg (31);

2°. wijziging van de grens tusschen de gemeenten Schoterland, Weststellingwerf en Ooststellingwerf (38);

3°. beschikbaarstelling van gelden, wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, voor den dienst van 1903 (32).

Tegen deze wetsontwerpen bestond geen bezwaar.

Vastgesteld 24 November 1903.

'S JACOB.
VAN LEEUWEN.
SICKENGA.
HAVELAAR.
STORK.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS over de ontwerpen van wet tot:

1°. verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van een spoorweg van Middelburg naar Domburg met een zijtak van Koudekerke naar Vlissingen (33);

2°. verklaring van het algemeen nut der onteigening voor de uitbreiding van het station Haarlem en de uitvoering van daarmede in verband staande werken (35).

Tegen deze wetsontwerpen bestond geen bezwaar.

Vastgesteld 24 November 1903.

VAN ASCH VAN WIJCK.
GODIN DE BEAUFORT.
VAN ALPHEN.
VAN ZINNICQ BERGMANN.
VAN NIEROP.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS over het ontwerp van wet tot aanvulling en wijziging van eenige bepalingen der Militiewet 1901 (Staatsblad 1901 n°. 212), aangevuld bij de wet van 20 Juni 1902 (Staatsblad n°. 119). (57)

§ 1. Bij het afdeelingsonderzoek maakte in de eerste plaats de houding door den Minister van Oorlog bij de behandeling van deze wetsvoordracht in de andere Kamer aangenomen een punt van bespreking uit. Onderscheidene leden achtten haar niet juist.

Men mag immers, zoo zeiden zij, van de Regeering verwachten, dat zoo belangrijke wetsbepalingen als die, welke door haar zijn ingetrokken, niet worden voorgesteld dan nadat zij de overtuiging heeft verkregen, dat die noodig zijn. Het betrof hier niet eene zaak van gering aanbelang, maar een zeer voorname punt van het wetsontwerp. Vele leden verklaarden dan ook die intrekking der voorstellen van dezen Minister, die zoo herhaaldelijk met even groot talent als geestkracht zijne voorstellen had verdedigd, met leedwezen te hebben gezien.

Velen en daaronder ook leden, die zich overigens verheugden over het ongewijzigd blijven van art. 109, betreurden dit en te meer, omdat zij het niet juist gezien achtten, dat thans de Minister, door de intrekking van zijne voorstellen, zijne verantwoordelijkheid voor het niet tot stand komen van de door hem noodig geachte wijzigingen heeft verzwaaard. Men moest wel tot de erkenning komen, dat de gevolgde wijze van handelen niet kon strekken om het vertrouwen in de Regeeringsverklaringen te verhoogen.

Er waren leden, wien deze plotselinge frontverandering, gelijk zij het noemden, te meer bevreemd had, wyl het gebeurde in de eerste maanden van het jaar duidelijk had aangetoond, dat aan versterking van het actief gedeelte van het leger dringende behoefte bestond.

Tegenover deze beschouwingen betoogden eenige leden, dat er verschoonende omstandigheden voor de gevolgde handelwijze aanwezig waren. Deze leden, al konden ook zij de houding van den Minister niet goedkeuren, achtten het gebeurde van niet zoo ernstige beteekenis als andere daaraan hechtten.

Sommigen gaven te kennen, dat het wetsvoorstel zooals het thans luidt, nog veel inhoudt, dat hunne goedkeuring kon wegdragen, en waarmede zij zich wel konden vereenigen.

§ 2. Omtrent den inhoud zelve van de oorspronkelijke wijziging van art. 109 werd van gedachten gewisseld.

Eenige leden spraken hunne ingenomenheid uit met de intrekking der voorgestelde wijzigingen. Reeds dezen zomer, toen de Minister de vermoedelijke noodzakelijkheid in het vooruitzicht stelde het voorstel te doen tot vermeerdering van het vast contingent, was er gewezen op de bezwaren daaraan verbonden. Zij meenden, dat bij de behandeling van de Militiewet 1901 dit punt van alle zijden voldoende was gezien en dat het niet aangang incidenteel te besluiten der burgerij zwaardere lasten op te leggen. Gaarne namen zij nota van de verklaring des Ministers, dat het wetsvoorstel niet ten doel had vermeerdering van het vast gedeelte te verkrijgen en een voorstel met dat doel niet van hem was te verwachten.

Anderzijds werd de blijkbare bedoeling van den Minister nog nader uiteengezet en aangetoond, dat de vermeerdering met slechts 500 man een uitvloeisel was van de regeling van het twee-ploegenstelsel.

Sommige leden betreurden daarentegen de intrekking der wijziging; eenigen hunner op grond, dat zij eene oefening van acht maanden voor de onbereden corpsen, anderen omdat zij mogelijke vermeerdering van het aantal der actief dienende manschappen zeer noodig oordeelden.

Intusschen verklaarden laatstbedoelde leden wel te kunnen berusten in het onveranderd laten van de grootte van het vast contingent, mits de Regeering de verantwoordelijkheid kon aanvaarden voor de handhaving der orde en veiligheid in tijden, dat de hulp der militaire macht daarvoor zoude worden vereischt. Men meende, dat het tot dekking van die verantwoordelijkheid geboden was strenger toe te zien op aanvulling van het incompleet aan vrijwilligers of over te gaan tot belangrijke versterking der Rijkspolitiemacht.

De vraag werd dan ook gedaan: op welke wijze denkt de Regeering te voorzien in de behoefte aan meerdere weermiddelen, waarvan de noodzakelijkheid ter handhaving der openbare orde en veiligheid door haar zelve werd erkend?

Naar aanleiding van hetgeen de Minister gezegd heeft in de vergadering der Tweede Kamer van 18 November ll. (*Handelingen* 1903—1904 bladz. 306 eerste kolom), dat het voorgestelde doel, zij het met iets minder zekerheid, ook wel te bereiken zou zijn. In de eerste plaats door — zooals reeds gezegd is — waar noodig het garnizoen middels detachering van elders te versterken, en verder door maatregelen, die, bij eventueel noodige

toepassing van art. 110, tot bespoediging van de opkomst bij de korpsen kunnen leiden", werden de volgende vragen gesteld:

1. Hoe stelt de Minister zich voor die detachering voortaan te doen plaats vinden? Zal die geschieden, gelijk dezen winter het geval is geweest, met geheel onzamenhangende detachementen van grooter en geringer aantal manschappen uit de verschillende garnizoensplaatsen, of met troepen een samenhangend geheel uitmakend onder bevel hunner eigen officieren, die de manschappen kennen en weten wat zij aan hen hebben.

2. Hoe denkt de Minister bij toepassing van art. 110 de bespoediging van de opkomst te kunnen bevorderen?

Artikelen.

Artikel 1.

Art. 110. De wijziging, welke art. 110 ten slotte heeft ondergaan, was naar veler oordeel zeer gewenscht. Enkelen achtten het verkieslijk, dat de terminologie van art. 185 der Grondwet ware gevolgd, maar hun werd er op gewezen, dat dit niet noodig, zooal gewenscht, was. Het hier genoemde artikel der Grondwet heeft ook het oog op „oorlog", wat niet het geval is met het artikel van de Militiewet, dat betrekking heeft op de „andere buitengewone omstandigheden" van art. 185. Hieraan werd toegevoegd, dat er geen bezwaar tegen kan bestaan, dat in eene speciale wet eene uitdrukking, gelijk in het onderhavig geval „onverwijd", nader voor een concreet geval wordt omschreven.

Art. 113 bis. Met de voorgestelde wijziging ten aanzien der te verleenen vergoedingen konden onderscheidene leden zich vereenigen. Erkennende, dat het artikel, zooals het nu luidt,

tot vermindering van formaliteiten aanleiding kan geven, wenschten deze leden er toch nog op aan te dringen, dat zooveel mogelijk maatregelen zouden genomen worden om spoedige afdoening der verzoeken en uitreiking van de toegekende gelden te bevorderen.

Ofschoon de ruimere bijstand, dien de Staat thans zal kunnen verleenen, waarschijnlijk ten gevolge zal hebben, dat voortaan gemeentebesturen en particulieren zich van het verstrekken van hulp voor levensonderhoud zullen onthouden, zoo zal men er toch op hebben te letten, dat rekening worde gehouden met het verleenen van hulp van andere zijde, opdat er geen dubbele vergoeding worde verstrekt.

Artikel 2.

Ten slotte werd het door een lid betreurd, dat de Minister zich niet krachtiger verzet heeft tegen de sanneming van het amendement, strekkende om de wet met 10 December in werking te doen treden. Dientengevolge zoude toch de tegenwoordige lichting slechts zes en een halve maand worden geoefend, terwijl steeds door den Minister is vastgehouden, dat ten minste een oefeningstijd van acht en een halve maand gevorderd wordt.

Vastgesteld 26 November 1903.

S' JACOB.

VAN LEEUWEN.

SICKENGA.

HAVELAAR.

STORK.

